

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/190/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118325618
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Katková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6118325618.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Katkovej a sudcov JUDr. Amy Odalošovej a JUDr. Danice Kočíčkovej, v spore žalobcu U.. P. X., narodeného XX. XX. XXXX, trvale bytom Na H. XXXX/X, XXX XX V. V., právne zastúpeného JUDr. Ľubicou Blažejovou, advokátkou, so sídlom Krivánska 4, 974 11 Banská Bystrica, proti žalovanej Slovenská republika, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody 3 965,96 Eur a náhradu nemajetkovej ujmy 15 000,- Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 20C/61/2018-109 z 2. júla 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 3 965,96 Eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 08. 06. 2018 do zaplataenia a nemajetkovú ujmu vo výške 15 000,- Eur (prvý výrok) a v závislom výroku o trovách konania (tretí výrok), p o t v r d z u j e.

II. Žalovaná je p o v i n á zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“, alebo „súd prvej inštancie“, resp. „prvoinštančný súd“) odvolaním napadnutým rozsudkom zo dňa 02. 07. 2019 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 3 965,96 Eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 08. 06. 2018 do zaplataenia a nemajetkovú ujmu vo výške 15 000,- Eur, a to všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia (prvý výrok) a v prevyšujúcej časti priznania úroku z omeškania 5 % zo sumy 15 000,- Eur od 08. 06. 2018 do zaplataenia žalobu zamietol (druhý výrok).

O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej vo výške 100 %, ktoré je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi v lehote 3 dní odo dňa rozhodnutia o výške trov samostatným uznesením (tretí výrok).

Z odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal zaplataenia náhrady škody vo výške 3 965,95 Eur a nemajetkovej ujmy vo výške 15 000,- Eur, ktorá mu vznikla v dôsledku nezákonnosti uznesenia prokurátora Krajskej prokuratúry Banská Bystrica č. k. Kv 68/2011-19 zo dňa 20. 12. 2012 o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa Kriminálneho úradu Finančnej správy č. N.-XXX-J.-V-20XX zo dňa XX. XX. XXXX a následným podaním obžaloby prokurátorom KP BB sp. zn. Kv 68/2011/6600-34 zo dňa 28. 01. 2014 doručenej Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 31. 01. 2014 pre prečin marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 ods. 1, 2 TZ.

Žalovaná neuznala uplatnený nárok žalobcu a navrhla žalobu v celom rozsahu zamietnuť.

Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 písm. f/, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15 ods. 1, 2, § 16 ods. 1 až 5, § 17 zákona ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti

za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“)

Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca si v konaní uplatnil nároky vyplývajúce zo zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ktorá mu bola spôsobená podľa § 3 ods. 1 písm. a/ nezákonným rozhodnutím.

V konaní bolo preukázané, že žalobca podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. podal písomnú žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, ktorá bola zaevidovaná pod značkou VI./4/Gc/49/2018/1000-6 a listom zo dňa 07. 06. 2018 Generálna prokuratúra SR žalobcovi oznámila, že jeho žiadosť je nedôvodná, keďže nie je daný základ uplatňovaného nároku, základné zásady trestného konania boli dodržané a zistené okolnosti nasvedčovali tomu, že bol spáchaný trestný čin.

V danom konaní v mene štátu koná Generálna prokuratúra SR s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z. z. (viď rozsudok NS SR sp. zn. 8Cdo/289/2014 zo 14. 10. 2015). V posudzovanej veci sa jednalo o rozhodnutie Krajskej prokuratúry Banská Bystrica Kv 68/2011-19 zo dňa 20. 12. 2012, ktorým došlo k zamietnutiu sťažnosti žalobcu proti uzneseniu vyšetrovateľa Kriminálneho úradu Finančnej správy CKÚ-XXX-XXXX-V-XXXX zo dňa XX. XX. XXXX a následne k podaniu obžaloby prokurátorom KP V. Bystrica sp. zn. Kv 68/2011/6600-34 zo dňa 28. 01. 2014.

Za nezákonné rozhodnutie treba považovať rozhodnutie, ktoré je v rozpore s objektívnym právom a zodpovednosť štátu vzniká len z rozhodnutia, ktoré je nezákonné. Otázku nezákonnosti súdy nemôžu (v konaní o náhradu škody uplatňovanú titulom nezákonného rozhodnutia) riešiť ako otázku predbežnú, lebo ju už vyriešil orgán v zrušujúcom rozhodnutí, ktorého právny názor musí rešpektovať súd rozhodujúci o náhrade škody.

Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu z nezákonného rozhodnutia je vyčerpanie možnosti podať proti nezákonnému rozhodnutiu riadne opravné prostriedky (§ 3 zákona č. 514/2003 Z. z.) ak nejde o prípady hodné osobitného zreteľa.

Zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, ktorej sa štát nemôže zbaviť. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má aj zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na výsledok trestného stíhania. Nie je rozhodujúce ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Ústavný súd v rozhodnutí I.ÚS 320/2016 zo dňa 07. 07. 2016 konštatoval, že ak bolo trestné stíhanie konkrétnej osoby zastavené z dôvodu, že sa skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený uznesenie, ktorým bolo obvinenému obvinenie vznesené a tiež aj záväzný pokyn prokurátora na vznesenie obvinenia (ak bolo obvinenie vznesené na základe pokynu prokurátora) sú vždy nezákonné, zasahujúce zo základných práv jednotlivca. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu SR sa ustálila v tom, že keď došlo k oslobodeniu spod obžaloby treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa preto posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím.

Žalobca si uplatnil nároky z trestného stíhania, ktoré bolo proti nemu vedené a ktoré sa začalo uznesením vyšetrovateľa Kriminálneho úradu Finančnej správy zo dňa 27. 11. 2011 č. N.-XXX-XXXX-V-XXXX, proti ktorému podal žalobca sťažnosť. O sťažnosti bolo rozhodnuté uznesením prokurátora KP Banská Bystrica sp. zn. Kv 68/2011-19 zo dňa 20. 12. 2012 a sťažnosť bola zamietnutá proti uvedenému uzneseniu vyšetrovateľa Kriminálneho úradu Finančnej správy a následne bola podaná obžaloba. Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom sp. zn. 4T/8/2014 zo dňa 24. 09. 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5To/14/2015 zo dňa 05. 09. 2017 žalobcu oslobodil spod obžaloby v celom rozsahu a odvolací súd odvolanie prokurátora krajskej prokuratúry zamietol.

Podľa názoru prvoinštančného súdu v konaní bola splnená zákonná požiadavka a to existencia nezákonného rozhodnutia. Žalobca ako poškodený preukázal existenciu nezákonného rozhodnutia, vznik škody, ktorá predstavuje náhradu trov konania, ktoré mu vznikli v trestnom konaní a to vynaložením trov na právne zastupovanie a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Žalobca do konania predložil vyčíslenie trov, ktoré vynaložil v rámci trestného stíhania (č. I. spisu 65 a nasledujúce). Z potvrdenia JUDr. L. X. zo dňa 09. 04. 2019 súd prvej inštancie zistil, že v súvislosti s obhajobou žalobcu vo veci sp. zn. 4T/8/2014 obhajca po skončení právnych služieb predložil žalobcovi dňa 13. 09. 2017 špecifikáciu úkonov právnej služby, z ktorej vyplynulo, že uhradil preddavkovú sumu 2 800,- Eur ku dňu 13. 09. 2017, trovy boli celkovo vo výške 3 965,96 Eur a zvyšnú časť vo výške 1

165,96 Eur uhradil na účet advokáta vedeného v UniCredit Bank, kde bola suma pripísaná na účet dňa 03. 10. 2017 a zahrnutá ako príjem do účtovníctva za rok 2017.

Žalovaná namietala úkon právnej služby - porada s klientom zo dňa 09. 06. 2014 z titulu jeho nepreukázania. Súd prvej inštancie zistil, že za túto právnu službu žalobca obhajcovi zaplatil, pričom súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu škody týkajúcu sa trov vynaložených v trestnom konaní za nezákonné trestné stíhanie v celom rozsahu a mal za to, že pokiaľ aj bol namietaný úkon právnej služby právna porada zo dňa 09. 06. 2014, nebolo v konaní žalovanou preukázané, že tento úkon vynaložený nebol aj napriek tomu, že sa v spise k tomu nenachádza doklad, keďže sa jednalo o poradu medzi obhajcom a žalobcom, ktorý tento úkon potvrdil a súd prvej inštancie nemal žiadny dôvod uvedený úkon spochybňovať.

Žalobca si ďalej uplatnil nemajetkovú ujmu z trestného stíhania za dobu trvania trestného konania päť rokov, kde na jeden deň vyčíslil náhradu sumou 8,20 Eur, čo považoval za adekvátnu náhradu. Poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Bratislava I. sp. zn. 16C/219/2014 zo dňa 21. 01. 2014, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 20,- Eur za deň pozbavenia osobnej slobody.

Vznik objektívnej zodpovednosti štátu za vznik nemajetkovej ujmy predpokladá existenciu príčinnej súvislosti medzi vydaním nezákonného rozhodnutia a vznikom nemajetkovej ujmy. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej ako majetkovej sféry poškodeného a môže predstavovať rôzne negatívne následky do osobnostnej integrity poškodeného vplývajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenie a podobne. Zákon pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy výslovne nestanovuje žiadne kritériá a tým ponecháva voľnú úvahu súdu, aby s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu sám vymedzil skutočnosť významné pre určenie výšky náhrady. Musia byť však založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu na základe dokazovania vykonaného na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že určujúcim vodítkom pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy by mala byť jej primeranosť.

Podľa názoru súdu prvej inštancie v danom prípade iba samostatné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu, ktorá bola spôsobená žalobcovi nezákonným rozhodnutím a vedeným trestným stíhaním značnú dobu, keď navyše v konaní bola preukázaná existencia nezákonných rozhodnutí a vzhľadom na zistený skutkový stav len oslobodzujúci rozsudok neodčinil ujmu, ktorá žalobcovi vznikla, preto priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške, ktorú si uplatnil, ktorú požaduje a ktorá predstavuje 8,20 Eur za deň trestného konania, čo mesačne predstavuje 246,- Eur pri (mesiac má 30 dní alebo 254,20 Eur mesiac má 31 dní) a takúto výšku považoval súd prvej inštancie za primeranú zodpovedajúcu všeobecnej predstave spravodlivosti. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu SR č. k. III.ÚS 754/2016-42 zo dňa 24. 01. 2017, v zmysle ktorého nie je neprimerané odškodnenie väzby vo výške 1 000,- Eur za mesiac jej trvania, čo predstavuje sumu 33,- Eur za deň väzby.

V posudzovanej veci bolo naplnené ustanovenie § 17 ods. 1 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z.. Uvedený zásah bol v konaní preukázaný, nešlo len o tvrdenia žalobcu ako namietala žalovaná, ale výsluchom svedkov v konaní, a to jednak manželky žalobcu, svedka T. T., svedka U. O. L., svedkyne U. T. bol preukázaný zásah nielen do osobnostnej sféry žalobcu ale aj do rodinného života a pracovnej sféry žalobcu. Zároveň boli porušené spoločenské vzťahy, ktoré sú v podstate narušené dosť i v súčasnosti. Bolo zistené, že žalobca bol z pozície jedného z najlepších vedúcich pracovníkov odborne a profesne vylúčený zo spolupráce s ostatnými oddeleniami vedúcimi pracovníkmi doslovne odstrčený, prestalo sa s ním komunikovať ako s vedúcim pracovníkom a stal sa neželanou osobou. Svedkyňa U. T. uviedla, že boli čierne ovce úradu. Manželka žalobcu uviedla, že jej osobne riaditeľ colného úradu navrhol, aby manžel, t. j. žalobca dal výpoveď z funkcie vedúceho oddelenia, lebo bude trestne stíhaný. Ten istý návrh predniesol aj riaditeľ žalobcu. Žalobca rozviazal služobný pracovný pomer colníka len z dôvodu vedeného trestného stíhania, z dôvodu stupňujúceho sa psychického tlaku, ktorý bol zo správania nadriadených a jeho kolegov. Všetko sa udialo v čase, keď mohol dosiahnuť vrchol svojho kariérneho a odborného rastu, zastával funkciu verejného činiteľa, čo z jeho osoby robilo automaticky nebezpečnejšieho páchatel'a, keď sa zo zákona vyžaduje nielen bezúhonnosť, ale aj spôsobilosť osobnostná, kvalifikačná, etická a morálna a tým, že bolo vedené voči nemu trestné stíhanie boli všetky tieto dovtedy vysoko vyzdvihované a akceptované vlastnosti žalobcu na dlhú dobu zdegradované a len samotné oslobodenie spod obžaloby preto nie je pre neho dostačujúcou satisfakciou. Je nepochybné, že samotné trestné stíhanie má negatívne dopady na základných právach a slobodách, stres, neistotu, úzkosť, dopad na profesijný život, spoločenskú česť, povesť, rodinný život. Žalobca nebol nikdy trestne stíhaný, viedol bezúhonný život, žil harmonickým spokojným rodinným životom, udržiaval vzťahy s

priateľmi, známymi, bol úspešný v svojom profesnom, a pracovnom zaradení. Vo svojej funkcii dosahoval dobré pracovné výsledky, čo sa prejavovalo v jeho kladnom pracovnom aj finančnom hodnotení a jeho vysoká profesná úroveň ho predurčovala na dobrý kariérny postup. Bol kandidátom na post námestníka, resp. riaditeľa Colného úradu Banská Bystrica a z dôvodu trestného stíhania sa o túto funkciu uchádzať nemohol. Túto skutočnosť potvrdili svedkovia vo svojich výpovediach a prehláseniach. F. U.. O. L. potvrdil, že sa žalobca javil ako vhodný kandidát na funkciu vedúceho daňového inštitútu Finančného riaditeľstva SR a svedok, ktorý bol riaditeľom odboru vzdelávania reálne zvažoval jeho menovanie do tejto funkcie vzhľadom na skutočnosť, že došlo k zamietnutiu sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia bolo nemysliteľné, aby až do právoplatného skončenia trestného konania uvažoval o akomkoľvek kariérnom postupe žalobcu, čo trvalo päť rokov. Trestné stíhanie veľmi negatívne poznačilo profesný život žalobcu a iný dôvod ako trestné stíhanie, pre ktoré rozviazal služobný pomer, neexistovalo. Nezákonné trestné stíhanie poznačilo aj rodinný život žalobcu, v rodinnom živote po začatí trestného stíhania sa v podstate zmenilo všetko, žalobca sa neustále venoval študovaniu a príprave obhajoby v trestnej veci, v rodine nepomáhal, jeho zmenené správanie negatívne vnímali deti, najmä dcéra, ktorá sa hlavne obávala, že otec pôjde do väzenia, malo to vplyv na manželský život, obmedzili stretávanie s rodinou, známymi, prestali tráviť dovolenky, vyhýbali sa bežným rodinným a susedským aktivitám. Malo to vplyv aj na zdravotný stav žalobcu, taktiež aj manželky a jeho matky, vyhľadali pomoc psychiatra. Súd prvej inštancie prihliadol aj na vek žalobcu, ktorý v čase trestného stíhania bol v plne produktívnom veku a stratil reálne možnosti kvalitnejšieho pracovného uplatnenia a s tým priamo súvisiaceho rodinného aj spoločenského uplatnenia s čím sa s predchádzajúcim obdobím zmenila kvalita jeho života. Súd prvej inštancie potom uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 15 000,- Eur.

Súd prvej inštancie priznal žalobcovi zákonný úrok z omeškania zo sumy 3 965,96 Eur odo dňa 08. 06. 2018, t. j. dňom nasledujúcim po oznámení o nepriznaní náhrady po prerokovaní nároku žalovanou ako sankciu zo zákona za neplnenie povinnosti plniť včas a riadne.

Súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti priznania úroku z omeškania z nemajetkovej ujmy zo sumy 15 000,- Eur z dôvodu, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia a až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozsudok NS SR č. k. 6Cdo/185/2011 zo dňa 14. 03. 2012). Žalovaná sa nemohla dostať do omeškania s plnením z titulu nemajetkovej ujmy, ktorú súd prvej inštancie priznal v danom konaní, preto v tejto časti prvoinštančný súd žalobu zamietol ako nedôvodnú.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1, 2 § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

2. Proti rozsudku prvoinštančného súdu, konkrétne do výroku, ktorým bola uložená žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 3 965,96 Eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 08. 06. 2018 do zaplatenia a nemajetkovú ujmu vo výške 15 000,- Eur (prvý výrok) a do závislého výroku o trovách konania (tretí výrok), žalovaná podala včas odvolanie.

Navrhla, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v odvolaní napadnutých výrokoch zmenil a žalobu žalobcu o zaplatenie náhrady škody vo výške 3.965,96 Eur s 5 % úrokom z omeškania ročne od 08. 06. 2018 do zaplatenia a nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- Eur zamietol a žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Odvolanie odôvodnila odvolacími dôvodmi podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP.

Poukázala na neexistenciu nezákonného rozhodnutia ako jednej z podmienok pre vznik zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Žalobca v podanej žalobe za nezákonné rozhodnutie, ktorým mu mala byť spôsobená škoda, označil rozhodnutie prokurátora Krajskej prokuratúry Banská Bystrica sp. zn. Kv 68/11-19 zo dňa 20. 12. 2012, ktorým bola zamietnutá sťažnosť žalobcu ako obžalovaného proti uzneseniu vyšetrovateľa Kriminálneho úradu Finančnej správy č. N.-XXX-XXXX-V-XXXX zo dňa 27. 11. 2012, ktorým mu bolo vznesené obvinenie pre prečin marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. (ďalej aj „uznesenie prokurátora“).

Jednou z podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je v zmysle ust. § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. to, že právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Uznesenie prokurátora, ktorým bola zamietnutá sťažnosť žalobcu, nebolo nikdy zrušené ani zmenené z dôvodu jeho nezákonnosti. V zmysle záverov judikatúry (na ktorú žalobca poukazoval v prvoinštančnom konaní) má zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Oslobodením spod obžaloby alebo zastavením trestného stíhania teda nastáva situácia, kedy sa za nezákonné považuje uznesenie

o vznesení obvinenia, nie uznesenia prokurátora o zamietnutí sťažnosti proti takémuto uzneseniu. Vzhľadom na uvedené žalobe nemožno vyhovieť, pretože nie je splnený základný hmotnoprávny predpoklad pre vznik nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorým je existencia nezákonného rozhodnutia. V prípade, že nejaká škoda žalobcovi vznikla, táto mohla byť spôsobená jedine uznesením o vznesení obvinenia, nakoľko vydaním tohto uznesenia nastupujú vo vzťahu ku konkrétnej osobe účinky začatia trestného stíhania. Ďalej podotkla, že za správne označenie titulu v žalobe zodpovedá žalobca.

Napriek tomu, že tieto argumenty (prečo nemôže byť v danom prípade uznesenie prokurátora o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia považované za nezákonné rozhodnutie v zmysle ust. § 5 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z.) uviedla pred súdom prvej inštancie, súd prvej inštancie na jej argumenty neprihliadol a s týmito sa riadne v napadnutom rozsudku nevysporiadal. Rozsudok súdu prvej inštancie nedáva jednoznačnú odpoveď na otázku, ktoré z rozhodnutí považoval súd prvej inštancie za nezákonné rozhodnutie v zmysle ust. § 5 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z., ktorým mala byť žalobcovi spôsobená škoda, preto odôvodnenie rozsudku nespĺňa náležitosti ust. § 220 ods. 2 CSP, čím došlo k porušeniu jeho základného práva na spravodlivý proces.

Žalobca si žalobou okrem iného uplatnil náhradu skutočnej škody vo výške 3.965,96 Eur spočívajúcej v trovách obhajoby vynaložených žalobcom v trestnom konaní. Uvedená suma mala predstavovať odmenu advokáta vrátane paušálnej náhrady a náhrady za stratu času za úkony právnej pomoci špecifikované obhajcom vo vyúčtovaní poskytnutých právnych služieb zo dňa 13. 09. 2017. V súvislosti s týmto nárokom namietala vykonanie úkonu označeného v predmetnom vyúčtovaní v bode 26 ako „09. 06. 2014 - ďalšia porada s klientom," pretože žalobcom nebolo preukázané, že takýto úkon bol v trestnom konaní vykonaný. Dôkaz o vykonaní predmetného úkonu sa nenachádza ani v pripojenom vyšetrovacom spise a takýto dôkaz nebol predložený v konaní pred súdom prvej inštancie ani žalobcom. Poukázala na to, že v sporovom konaní, akým je aj konanie o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., nesie dôkazné bremeno žalobca, ktorý má povinnosť žalobou uplatnený nárok aj preukázať. Preto je neprípustné, aby súd prenášal dôkazné bremeno na ňu, a to navyše takým spôsobom, že od nej požaduje preukázanie tzv. negatívnej skutočnosti (t. j. že určitá skutočnosť sa nestala). Pokiaľ aj žalobca vykonanie tohto úkonu „potvrdil," toto zostáva stále len v rovine jeho tvrdenia, ktoré nepodložil žiadnym dôkazom.

Nie je zrejmé, čo myslel súd prvej inštancie tým, že tento úkon „potvrdil aj právny zástupca v trestnom konaní," keďže žalobca má povinnosť preukázať svoj nárok v predmetnom civilnom konaní.

V zmysle ust. § 18 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikla v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie s tým, že súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie.

Súd v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je povinný skúmať účelnosť vynaložených trov konania, ktorých náhradu si žalobca uplatňuje. Predpokladom pre skúmanie účelnosti určitého úkonu je v prvom rade preukázanie toho, že takýto úkon bol vôbec vykonaný.

Podľa jej názoru súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, pričom postup súdu prvej inštancie, keď žalobcovi priznal náhradu trov obhajoby v plnej výške len z dôvodu, že tento preukázal ich úhradu, nepovažovala za správny.

Súd prvej inštancie mal na základe výsluchov svedkov - manželky žalobcu, T. T., U.. O. L. a U. T. za preukázané, že trestné stíhanie negatívne zasiahlo do osobnostnej sféry žalobcu, jeho rodinného ako aj pracovného života, preto žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- Eur, t. j. vo výške uplatnenej žalobcom, pričom uviedol, že takto určenú náhradu nemajetkovej ujmy považuje za primeranú.

Jedným z atribútov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je aj príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou, ktorú musí žalobca v konaní preukázať. Zároveň je potrebné podotknúť, že vzťah príčinnej súvislosti nemožno skúmať len abstraktne, resp. vo všeobecnosti, ale tento musí byť preukázaný medzi konkrétnym nezákonným rozhodnutím a konkrétnou škodou. Podľa jej názoru žalobca nepreukázal príčinnú súvislosť medzi ním označeným nezákonným rozhodnutím (rozhodnutie prokurátora o zamietnutí sťažnosti žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia) a nemajetkovou ujmom, ktorá mu mala podľa jeho vyjadrenia vzniknúť.

Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody sú v logickom slede, a teda ak protiprávne konanie škodcu bolo príčinou a vznik škody následkom tejto príčiny. Vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný (priamy). Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúce jej existencii; príčinnú súvislosť

treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Musí byť teda doložené, že nebyť protiprávneho konania (opomenutia) škodcu, škodlivý následok by nenastal. Ak príčinou škody je iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmom (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto určujúci význam, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného (ak vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne), sa príčinná súvislosť zisťuje. (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 M Cdo 16/2012 z 30. 10.2013)

V právnej teórii sa vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 126/2009 zo dňa 30. 06. 2010)

Poukázala na to, že žalobca v priebehu celého konania na súde prvej inštancie sa vo vzťahu k nemajetkovej ujme vyjadroval len vo všeobecnosti tak, že táto mu bola spôsobená nezákonným trestným stíhaním, ktorú argumentáciu prevzal aj súd prvej inštancie, keď na viacerých miestach napadnutého rozsudku uviedol, že trestné stíhanie, resp. nezákonné trestné stíhanie poznačilo súkromný, rodinný a pracovný život žalobcu. Podľa jej názoru súd prvej inštancie sa nedostatočne vysporiadal s otázkou existencie príčinnej súvislosti medzi konkrétnym žalobcom označeným nezákonným rozhodnutím a nemajetkovou ujmom, ale túto skúmal len vo všeobecnosti.

Medzi žalobcom označeným rozhodnutím a nemajetkovou ujmom, ktorá mu mala podľa jeho vyjadrenia vzniknúť, neexistuje príčinná súvislosť. V prípade, že nejaká nemajetková ujma žalobcovi vznikla, táto mohla byť spôsobená jedine uznesením o vznesení obvinenia, nakoľko vydaním tohto uznesenia nastupujú vo vzťahu ku konkrétnej osobe účinky začatia trestného stíhania.

Pri hodnotení prípadnej nemajetkovej ujmy súdu prvej inštancie navrhovala, aby neprihliadal na skutočnosti ohľadne skončenia služobného pomeru žalobcu, nakoľko tento služobný pomer bol skončený na základe žiadosti žalobcu, a to ešte v dobe pred vznesením obvinenia, resp. pred vydaním uznesenia prokurátora o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, preto ňou tvrdené následky nezákonného rozhodnutia, ktoré mali nastať v pracovnej sfére žalobcu, nemôžu byť v žiadnom prípade v priamej príčinnej súvislosti s uznesením prokurátora o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Žalobca sa bezprostredne po jeho dobrovoľnom skončení služobného pomeru opätovne zamestnal v radoch finančného riaditeľstva, preto nemožno zásah do pracovnej oblasti považovať za tak závažný, nakoľko v opačnom prípade by nedošlo k jeho opätovnému prijatiu do zamestnania v rámci tej istej inštitúcie. Niektoré kritériá, na ktoré žalobca poukázal v súvislosti so vznikom nemajetkovej ujmy (napr. strata na zárobku, dôchodku a odchodnom) evokujú skôr majetkovú škodu v podobe ušlého zisku a skutočnosť, že žalobca si náhradu ušlého zisku neuplatnil, nemôže mať vplyv na výšku prípadnej náhrady nemajetkovej ujmy, resp. nemôže byť prenášaná do nemajetkovej ujmy. Taktiež navrhovala neprihliadať ani na žalobcove tvrdenia ohľadne zdravotných či iných problémov, ktoré malo trestné stíhanie spôsobiť jeho rodinným príslušníkom, nakoľko účelom zákona č. 514/2003 Z. z. je náhrada škody, ktorá bola spôsobená nezákonným rozhodnutím priamo poškodenému ako „účastníkovi konania“ a nie jeho príbuzným.

Priznanú náhradu nemajetkovej ujmy považovala za neprimeranú. Pri jej vyčíslívaní žalobca vychádzal analogicky (s čím sa následne stotožnil aj súd prvej inštancie) z rozhodnutí súdov týkajúcich sa náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá poškodenému vznikla v dôsledku väzby. Žalobca v predmetnom trestnom

konaní nebol stíhaný väzobne, pričom väzba spôsobuje neporovnateľný zásah do osobnostnej sféry fyzickej osoby oproti trestnému stíhaniu, v ktorom sa obvinený nenachádza vo väzbe, preto v danom prípade nemožno pri vyčíslení nemajetkovej ujmy vychádzať z predmetných rozhodnutí.

Priznanú náhradu nemajetkovej ujmy považovala za neprimeranú aj z toho dôvodu, že táto dosahuje takmer maximálnu výšku nemajetkovej ujmy, ktorú zákon č. 514/2003 Z. z. umožňuje priznať, resp. ktorú umožňuje priznať zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o obetiach“) v prípade smrteľného následku trestného činu.

V tejto súvislosti poukázala aj na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR, ktorý vo viacerých rozhodnutiach (napr. rozhodnutie sp. zn. 6 MCdo 15/2012 z 30. 09. 2013) konštatoval, že určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z. /pozn. tento zákon bol zrušený a toho času je nahradený zákonom o obetiach/, v zmysle ktorého v prípade že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia, resp. porovnateľná so smrteľným následkom trestného činu.

Ak by teda maximálna výška nemajetkovej ujmy v prípade smrteľného následku trestného činu bola 17.600,- Eur (50-násobok minimálnej mzdy určenej na rok 2014, kedy bol vydaný oslobodzujúci rozsudok), potom priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- Eur považuje za neprimeranú, pretože žalobcovi z dôvodu ním označeného nezákonného rozhodnutia nebola spôsobená ani len porovnateľná ujma s tou, ktorá poškodenému vzniká v prípade smrteľného následku trestného činu.

Ani výrok o trovách konania nepovažovala za správny, nakoľko súd prvej inštancie žalobu v časti uplatneného nároku (t. j. v časti úroku z omeškania 5 % zo sumy 15.000,- Eur od 08. 06. 2018 do zaplatenia) zamietol, a tak žalobca nemal v konaní plný úspech a priznanie nároku na náhradu trov konania voči nej v rozsahu 100 % za nedôvodné.

V prípade, že sa odvolací súd nestotožní s dôvodmi jej odvolania a odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdí, pričom žalobcovi prizná nárok na náhradu trov odvolacieho konania, žiadala, aby bola jej určená lehota na plnenie priznanej náhrady trov odvolacieho konania aspoň v rozsahu 30 dní s ohľadom na zložitosť procesu realizácie úhrady na jej strane.

3. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok prvoinštančného súdu ako vecne a právne správne potvrdiť.

Poukázal na to, že z ustálenej rozhodovacej praxe NS SR vyplýva záver, že vtedy, keď došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodeniu spod obžaloby, čo je aj jeho prípad, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Keď už bolo trestné stíhanie začaté a v jeho pokračovaní nezabránil ani prokurátor, keď nevyhovelo jeho sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia - je nezákonným práve toto rozhodnutie, pretože jedine zákonné rozhodnutie prokurátora mohlo zabrániť ďalšiemu päť rokov trvajúcemu trestnému konaniu vedenému voči nemu.

Bez nezákonného rozhodnutia prokurátora Krajskej prokuratúry Banská Bystrica by nebol nútený ani vynaložiť uplatnené náklady na svoju obhajobu v trestnom konaní až do jeho právoplatného ukončenia v r. 2017.

Obidva úkony - uznesenie vyšetrovateľa a rozhodnutie prokurátora o zamietnutí sťažnosti proti nemu - boli spoločne a nerozdielne základom ďalšieho postupu v trestnom konaní vedenom proti nemu (čo i len bez jedného z nich nemohlo trestné konanie pokračovať).

Orgány činné v trestnom konaní sú prokurátor a policajť (§ 10 ods. 1 Trestného poriadku). Trestné stíhanie začína vydaním uznesenia, ktoré policajť doručí prokurátorovi najneskôr do 48 hodín (§ 199 ods. 1 Trestného poriadku). Po skončení vyšetrovania policajť predloží spis prokurátorovi s návrhom na podanie obžaloby alebo na iné rozhodnutie (§ 209 ods. 1 Trestného poriadku).

Dozor nad dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní vykonáva prokurátor (§ 230 ods. 1 Trestného poriadku). Pri výkone tohto dozoru je prokurátor oprávnený okrem iného zrušiť nezákonné alebo neopodstatnené rozhodnutia policajťa, ktoré môže nahradiť vlastnými rozhodnutiami.

Iba prokurátor je oprávnený v prípravnom konaní podať obžalobu (§ 231 písm. a/ Trestného poriadku). V dôsledku toho je prokurátor orgánom, ktorý nesie zodpovednosť za to, či sa podaním obžaloby posunie trestné konanie do štádia súdneho konania a či dôkazy zabezpečené vyšetrovateľom sú dostatočné na

podanie obžaloby a preukázanie viny obžalovanému. Výlučne súd potom rozhoduje o vine alebo nevine obžalovaného.

Výsledkom trestného konania v tomto prípade bolo oslobodenie spod obžaloby, čím bolo znegované (zrušené) aj rozhodnutie prokurátora o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa, keďže práve a jedine toto rozhodnutie prokurátora umožnilo, aby trestné konanie trvalo ďalších päť rokov.

V zmysle § 132 CSP nevyplýva povinnosť žalobcu uvádzať právne posúdenie svojho nároku. Právne zdôvodnenie je procesnoprávne irelevantné nakoľko z uvedeného ustanovenia CSP vyplýva, že povinnosťou strany je iba opísať rozhodujúce skutočnosti skutkového - nie právneho charakteru, Uvedené potvrdzuje aj súdna prax, podľa ktorej občianske súdne konanie je ovládané zásadou „práva pozná súd.“ On uviedol rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok právne kvalifikoval, čo splnil.

Podstata nároku na náhradu škody sa totiž neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. To isté sa analogicky aj na nárok na nemajetkovú ujmu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktné dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takej situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania, je teda neskorší výsledok trestného konania (NS SR sp. zn. 4Cdo/183/2009, sp. zn. 4M Cdo/15/2009).

Pokiaľ sa jedná o uplatnenú škodu žalobcu vo výške 3.965,96 Eur predstavujúcu jeho trovy vynaložené v trestnom konaní. Nesúhlasil s tvrdením žalovanej, že sa dôkaz o takomto úkone nenachádza v spise a nebol v konaní ani predložený. V konaní bolo totiž predložené „Oznámenie advokáta JUDr. Jozefa Švarca vo veci Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 20C/6112018,“ z ktorého vyplýva, že k vykonaniu namietaného úkonu skutočne došlo v tam uvedený deň a tento úkon bol právnomu zástupcovi aj uhradený, čo potvrdili obidve zúčastnené strany. Voči zvyšnej časti uplatneného a priznaného nároku žalovaná nenamietala, čím fakticky uznala jeho oprávnenosť.

Uviedol, že si uplatnil náhradu za vzniknutú nemajetkovú ujmu za obdobie 5 rokov spätne od právoplatného ukončenia trestného konania, v ktorom bol spod žaloby prokurátora oslobodený. Bolo to teda nezákonné rozhodnutie prokuratúry o odmietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia, ktoré predĺžilo dobu trestného konania vedeného proti nemu o ďalšie obdobie a to až do rozhodnutia a doručenia odvolacieho súdu zo dňa 05. 09. 2017, ktorým bolo odmietnuté odvolanie prokurátora proti oslobodzujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie.

Podľa jeho názoru dostatočne preukázal negatívny vplyv rozhodovania žalovanej a príčinnú súvislosť medzi týmto jej konaním a ujmu, ktorú výlučne z dôvodu nezákonného trestného stíhania utrpel vo sfére pracovného, súkromného a spoločenského života. V jeho živote neexistoval v danom období žiadny iný dôvod spôsobilý vyvolať mu akúkoľvek ujmu, či už v osobnostnej, rodinnej a spoločenskej sfére. V konaní tiež preukázal, že sa nejednalo len o jeho subjektívne vnímanie vzniknutej situácie.

Ujmu je možné iba pociťovať, preto pri skúmaní jej závažnosti musia sudy skúmať resp. vychádzať aj z toho, či a ako by danú ujmu v tej istej situácii alebo spoločenskom postavení vnímala akákoľvek iná fyzická osoba. A sú to práve sudy, ktoré v tejto oblasti tvoria rozhodnutiami právo a pomáhajú budovať v občianskej spoločnosti vieru v spravodlivosť súdnictva, keďže nemajetková ujma nie je merateľná, ani vyčísliteľná na základe presných prepočtov.

Príčinou škody (v danom prípade aj nemajetkovej ujmy) môže byť len také konanie, bez ktorého by škodný následok nevznikol. Nebyť predmetného nezákonného rozhodnutia, škodlivé následky na jeho strane by nenastali.

Pokiaľ poukazoval aj na majetkovú ujmu, ktorá mu vznikla, nároky z nej si v tomto, ani v žiadnom inom konaní neuplatňoval a neuplatňuje a poukázanie na ne slúžilo výlučne na dokreslenie dopadu vedeného trestného stíhania a konania na materiálnu stránku života jeho a jeho rodiny, v žiadnom prípade je neprenášal do uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy.

Žalovaná opomenula, že zákon č. 514/2003 Z. z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa štát nemôže zbaviť aj napriek tomu, že orgány činné v trestnom konaní v ničom neporušili zákon, či úradný postup.

Žalovaná v priebehu konania ani nepreukazovala existenciu liberačných dôvodov vylučujúcich právo na náhradu škody, aj preto bol postup súdu prvej inštancie správny, keď mu existenciu uplatneného práva priznal.

Podľa jeho názoru rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia - súd prvej inštancie uviedol rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán, výsledky vykonaného dokazovania a citoval aplikované právne predpisy a judikatúru, z ktorých vyvodil svoje právne závery a tieto primerane vysvetlil, preto stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, aj s jeho odôvodnením, ktoré je podľa neho vyčerpávajúce, zrozumiteľné, jasné a presvedčivé.

Ohľadne výroku o trovách konania poukázal na zanedbateľný pomer jeho úspešnosti a neúspešnosti v konaní, ako aj na oprávnenie súdu priznať náhradu trov konania v plnej výške, ak súd rozhoduje v prípade, keď výška nároku závisí od úvahy súdu, preto považoval rozhodnutie súdu za správne aj v tejto výrokovej časti.

4. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu zotrvala na podanom odvolaní.

5. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 379, § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 2 CSP a contrario a rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku (prvý výrok) a v závislom výroku o trovách konania (tretí výrok) podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

6. Podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo strán na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky).

8. Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku koherentný, jeho rozhodnutie je konzistentné. Rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako ako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty žalovanej v odvolaní.

9. V súvislosti s odvolacími argumentmi žalovanej odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalovaná v odvolacom konaní neuviedla žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré objektívne nemohla uplatniť v konaní pred prvoinštančným súdom a ktoré by spĺňali procesné podmienky uvedené v ustanovení § 366 CSP na to, aby mohli byť relevantným odvolacím dôvodom.

10. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté rozhodnutie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je však odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania. Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

11. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

12. Z definície verejnej moci vyplýva, že sa jedná o takú moc, ktorá autoritatívne rozhoduje o právach a povinnostiach subjektov, či už priamo alebo sprostredkované. Subjekt, o ktorého právach alebo povinnostiach rozhoduje orgán verejnej moci, nie je v rovnoprávnom postavení s týmto orgánom a obsah rozhodnutia tohto orgánu nezávisí od vôle subjektu. Verejnú moc vykonáva štát predovšetkým prostredníctvom orgánov moci zákonodarnej, výkonnej a súdnej a za určitých podmienok ju môže vykonávať aj prostredníctvom ďalších subjektov, ktorými sú: a) územné samosprávne a správne celky, b) záujmové, resp. profesijné (štavovské) samosprávy, c) verejnoprávne inštitúcie, d) fyzické osoby, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci (napr. činnosť notára alebo súdneho exekútora). Verejná moc teda predstavuje vo svojej podstate určitý ucelený, presne organizovaný systém konkrétne (ústavou, príp. zákonom) definovaných prvkov a vzťahov, ktorý je determinovaný vývojom spoločnosti.

13. Základným právnym prameňom aktuálnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je Ústava Slovenskej republiky, ktorá v druhej hlave - základné práva a slobody, v siedmom oddiele - právo na súdnu a inú právnu ochranu, v článku 46 ods. 3 priamo zakotvuje, že „každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom“. Ďalším prameňom aktuálnej právnej úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je tiež čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (týkajúci sa odškodnenia za nezákonné pozbavenie osobnej slobody), ale aj čl. 3 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (týkajúci sa odškodnenia za justičný omyl) a zákon č. 514/2003 Z. z..

14. V ustanovení § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. sú taxatívne vymedzené jednotlivé formy protiprávneho konania, resp. protiprávneho stavu spôsobené subjektmi zodpovednosti, dôsledkom ktorých vzniká zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Konkrétne, štát zodpovedá za podmienok stanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci (okrem škody spôsobenej orgánmi samosprávy pri výkone samosprávy), pri výkone verejnej moci a to v prípadoch, keď škoda vznikla nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe alebo nesprávnym úradným postupom.

15. Primárnou podmienkou zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je samotná existencia rozhodnutia, ktoré má byť podkladom tohto zodpovednostného nároku. Sekundárnou podmienkou je nezákonnosť tohto rozhodnutia. Nezákonnosť rozhodnutia nie je možné a ani účelné zisťovať v rámci konania o náhradu škody. Nezákonnosť rozhodnutia musí byť v dobe rozhodovania o nároku o náhradu škody pôsobenej nezákonným rozhodnutím už konštatovaná príslušným orgánom, ktorý je podľa procesných predpisov oprávnený zrušiť (eventuálne zmeniť) nezákonné rozhodnutie pre jeho nezákonnosť (nie z dôvodu vadného úradného postupu). Takýmto rozhodnutím príslušného orgánu je viazaný aj súd, ktorý rozhoduje uplatnenom nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Zákon č. 514/2003 Z.z. v ustanovení § 6 ods. 1 podmieňuje úspešné uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím tým, aby (s výnimkou tzv. ničotných rozhodnutí - § 6 ods. 4) bolo právoplatné rozhodnutie zrušené alebo zmenené príslušným orgánom pre nezákonnosť. Zákon teda nevyžaduje, aby príslušný orgán vždy výslovne konštatoval, že rozhodnutie je nezákonné. Príslušná procesnoprávna úprava mu to ale niekedy neumožňuje. Zrušujúce rozhodnutie sa nevydáva pre účely rozhodovania o zodpovednosti štátu za škodu, preto zrušenie pôvodného rozhodnutia z dôvodov jeho nezákonnosti treba vyvodiť z celého zrušujúceho rozhodnutia.

16. Vzhľadom na to, že v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím zákona č. 514/2003 Z.z. ako jeden zo zákonných predpokladov tejto zodpovednosti vyžaduje, aby „právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom“ (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.), vzniká oprávnená otázka, či táto podmienka je splnená i v prípade ak nedôjde k formálnemu zrušeniu alebo k formálnej zmene

rozhodnutia, ktoré má byť dôvodom uplatnenia tejto zodpovednosti, teda napríklad v prípade, ak po začatí trestného konania bola vec postúpená inému orgánu (napr. z dôvodu, že nejde o trestný čin ale o skutok, ktorý by sa mohol prejednať ako priestupok), alebo v prípade, ak bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby. V týchto prípadoch totiž nedochádza k formálnemu zrušeniu rozhodnutí o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, avšak osobe voči ktorej sa trestné konanie viedlo mohla vzniknúť škoda (napr. v súvislosti s trovami spojenými s jeho obhajobou).

17. „Z hľadiska teleologického výkladu, vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zmene) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, postúpenie veci inému orgánu, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o postúpení veci inému orgánu trestné konanie končí. To znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, a zrušenie takéhoto rozhodnutia sa zároveň z tohto dôvodu stáva bezpredmetným (nadbytočným). Postúpenie veci inému orgánu dôvodu, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia.“ (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. novembra 2009, sp.zn. 4Cdo 83/2009).

18. Z uvedeného vyplýva, že na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody pôsobenej nezákonným rozhodnutím sa nevyžaduje formálne zrušenie rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia v prípade, ak trestné konanie neskončilo právoplatným odsúdením, teda napríklad v prípade ak po začatí trestného konania bola vec postúpená inému orgánu alebo v prípade, ak došlo k zastaveniu trestného stíhania (okrem prípadu uvedeného v § 8 ods. 6 písm. d/ zákona č. 514/2003 Z.z.), ale i v prípade, ak bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania, je neskorší výsledok trestného konania. Tieto závery prijala súdna prax už v čase platnosti zákona č. 58/1969 Zb., a napriek zmene právnej úpravy sú stále použiteľné. (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. novembra 2009, sp.zn. 4Cdo 183/2009, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. júna 1993, sp. zn. 1 Cdo 53/93, publikovaný pod číslom 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky, ročník 1994).

19. Aktuálna právna úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je koncipovaná ako absolútna objektívna zodpovednosť. Na to, aby vznikla právna zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, musia byť splnené určité zákonné podmienky, ktoré sa v právnej teórii i praxi označujú ako predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu. Konkrétne sa jedná o existenciu týchto predpokladov (podmienok): 1. porušenie právnej povinnosti (protiprávny úkon), prípadne právne relevantná udalosť spôsobujúca škodu (škodná udalosť); 2. nepriaznivý následok protiprávneho úkonu, resp. škodnej udalosti, ktorým je určitá škoda (ujma); 3. príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi porušením právnej povinnosti (protiprávnym úkonom), resp. právne relevantnou udalosťou spôsobujúcou škodu (škodnou udalosťou) a nepriaznivým následkom, teda ujmom (škodou).

20. Prvým predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je protiprávnosť, resp. nezákonnosť pri rozhodovaní alebo úradnom postupe orgánu verejnej moci. Ide o činnosť orgánu verejnej moci, ktorá je v rozpore s objektívnym právom. Protiprávnosti, resp. nezákonnosti sa orgán verejnej moci pri výkone verejnej moci môže dopustiť: a/ nezákonným rozhodnutím, b/ nesprávnym úradným postupom, c/ rozhodnutím o zatknutí, zadržaní alebo iným pozbavením osobnej slobody (za podmienok uvedených v § 7 zákona č. 514/2003 Z. z.), d/ rozhodnutím o treste, ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe (za podmienok uvedených v § 18 zákona č. 514/2003 Z. z.).

21. Ďalším predpokladom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je vznik škody, ktorá sa prejavila u poškodeného vo forme majetkovej ujmy (t. j. vo forme skutočnej škody, ušlého zisku) alebo vo forme nemajetkovej ujmy.

22. Posledným predpokladom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi protiprávnosťou (nezákonnosťou) pri rozhodovaní alebo úradnom postupe orgánu verejnej moci a vznikom škody. O uvedenú príčinnú súvislosť pôjde vtedy, ak škoda vznikla v dôsledku (ako priamy následok) nezákonného rozhodnutia, resp. nesprávneho úradného postupu, inak povedané, ak nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup a škoda sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku, pričom musí byť nesporné, že ak by nedošlo k nezákonnému rozhodnutiu, resp. nesprávnemu úradnému postupu, nedošlo by ani k vzniku škody. Príčinou škody môže byť len taká okolnosť, bez existencie ktorej by škodný následok nevznikol. Pretože zákonná úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je koncipovaná ako objektívna zodpovednosť, resp. presnejšia ako absolútna objektívna zodpovednosť, od poškodeného sa pre úspešné uplatnenie nároku tejto zodpovednosti vyžaduje preukázanie len vyššie uvedených zákonných predpokladov tejto zodpovednosti. Nie je teda zaťažovaný povinnosťou preukazovať i zavinenie zodpovedného subjektu, ako by to bolo v prípade, ak by zákonná úprava zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci bola založená na subjektívnom princípe - na zavinení zodpovedného subjektu (t. j. ak by sa jednalo o subjektívnu zodpovednosť).

23. Podstata odvolacej argumentácie žalovanej spočívala v tom, že uznesenie o vznesení obvinenia, v dôsledku ktorého vznikla žalobcovi škoda, nevydal prokurátor, ale vyšetrovateľ.

24. Odvolací súd (zhodne s názorom prvoinštančného súdu) konštatuje, že v posudzovanej veci prokurátor spôsobil škodu v trestnom konaní tým, že prokurátor nevyužívajúc svoju kompetenciu, nezrušil uznesenie o vznesení obvinenia, trestné stíhanie nezastavil, ale osvojil si závery nezákonného rozhodnutia (uznesenia o vznesení obvinenia proti žalobcovi) a podal na základe neho obžalobu. Odvolací súd podotýka, že prokurátor pred podaním obžaloby preskúma výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania a posúdi, či dostatočne odôvodňujú postavenie obvineného pred súd. Posúdenie tejto otázky závisí od toho, či v prípravnom konaní boli vykonané dôkazy pre meritórne rozhodnutie súdu obstarané v súlade so zákonom. Preskúma tiež, či vyšetrovateľ postupoval v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, osobitne s tými, ktoré zabezpečujú právo na obhajobu. Prokurátor môže vziať obžalobu späť až do začiatku hlavného pojednávania.

25. Prokurátor teda svojím aktívnym konaním, t.j. zamietnutím sťažnosti a podaním obžaloby, zachoval nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia, hoci mu právny poriadok dáva oprávnenie konať aj inak, napr. zastaviť trestné stíhanie alebo postúpiť vec, preto právna úprava nezakotvuje v ustanovení § 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z. ako kritérium na založenie Generálnej prokuratúra Slovenskej republiky konať za štát v konaní o náhradu škody skutočnosť, že prokurátor nezákonné rozhodnutie vydal, ale že škodu spôsobil v trestnom konaní. K spôsobeniu škody zo strany prokurátora nedochádza vydaním nezákonného rozhodnutia, ale tým, že ho nevyužívajúc svoju kompetenciu nezruší, trestné stíhanie obvineného nezastaví, nepostúpi vec, teda osvojí si závery nezákonného rozhodnutia a podá na základe nich obžalobu.

26. Na základe vyššie uvedeného v posudzovanom prípade je určujúce to, že v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť žalobcu proti uzneseniu vyšetrovateľa a podal v trestnej veci obžalobu.

27. V súvislosti s odvolacími námietkami žalovanej odvolací súd uvádza, že zákon č. 514/2003 Z.z. spôsob a rozsah náhrady škody upravil konkrétnym a jednoznačným spôsobom (§ 17 až § 18). Uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk a za splnenia zákonom určených podmienok prichádza do úvahy náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Zákon č. 514/2003 Z.z. určuje i to, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu trov konania poškodeného, pričom zároveň presne vymedzuje, o ktoré trovy konania ide. Jedná sa o trovy konania, ktoré poškodenému vznikli i v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie, ale taktiež trovy, ktoré mu vznikli v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu. Zákonná úprava vylučuje alebo eliminuje eventuálne nejasnosti ohľadom náhrady trov právneho

zastúpenia poškodeného, pretože jasne definuje, že súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške ustanovenej osobitným predpisom (viď Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších právnych predpisov).

28. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne priznal žalobcovi nárok na náhradu škody i za úkon právnej služby - ďalšia porada s klientom zo dňa 09. 06. 2014 vo výške 44,66 Eur vrátane paušálnej náhrady vo výške 8,04 Eur, ktorá sa uskutočnila a mala súvis s hlavným pojednávaním konaným dňa 09. 06. 2014. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že obhajca (JUDr. L. X.) si trovy obhajoby v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica sp. zn. 4T 8/2014 riadne vyúčtoval vo výške 3965,96 Eur podaním označeným ako „Oznámenie o skončení právnych služieb + vyúčtovanie poskytnutých právnych služieb v konaní Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 4T 8/14 datovaného ku dňu 13. 09. 2017“ (viď č.l. 65-66 spisu), pričom žalobca obhajcovi zaplatil sumu 3965,96 (viď potvrdenie L.. L. X. zo dňa 09. 04. 2019; č.l. 79 súdneho spisu).

29. Ako už bolo uvedené, v rámci náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci sa v zásade uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk (§ 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.). Môžu však nastať prípady (a v praxi i nastávajú), že v dôsledku pochybenia pri výkone verejnej moci utrpí poškodený nemajetkovú ujmu (napr. morálnu ujmu), ktorej nepriaznivý dôsledok je potrebné odstrániť alebo aspoň zmierniť určitou formou „spravodlivého zadosťučinenia.“ S touto eventualitou už aktuálna právna úprava počítala a v ustanovení § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. upravuje, že: „V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. “

30. S účinnosťou od 1. januára 2009 je (v ustanovení § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z.) upravené, že výška nemajetkovej ujmy v peniazoch sa určuje s prihliadnutím najmä na: a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

31. Odvolací súd uvádza, že prvoinštančný súd pri určovaní výšky priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch postupoval v súlade so zákonom, keď poukázal na všetky relevantné skutočnosti, ktoré zohľadnil pri určení nemajetkovej ujmy. Pokiaľ žalovaná vyčíta prvoinštančnému súdu výšku priznanej nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje na to, že prvoinštančný súd správne vysvetlil, aké kritériá vzal do úvahy pri určení výšky nemajetkovej ujmy a týmto záverom z hľadiska ich správnosti nemožno nič vyčítať. Súd prvej inštancie správne prihliadol na závažnosť vzniknutej ujmy s prihliadnutím na osobu poškodeného (žalobcu), jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žil a pracoval, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému (žalobcovi) v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému (žalobcovi) v spoločenskom uplatnení.

32. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie, že v dôsledku nezákonného rozhodnutia došlo u žalobcu k zníženiu dôstojnosti v spoločnosti a že žalobcovi vzniklo aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a takisto sa stotožnil aj s priznanou výškou peňažného zadosťučinenia s ohľadom na vek, postavenie žalobcu v spoločnosti, nemožnosť profesijne postúpiť, negatívny dopad na jeho zdravotný stav. V dôsledku dlhotrvajúceho trestného konania (cca päť rokov) ujma u žalobcu spočívala v jeho neistote ohľadom výsledku trestného konania, pričom žalobca hlbku zásahu a negatívne ovplyvnenie jeho životnej situácie v konaní hodnoverne preukázal. Hoci výšku nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou, v posudzovanej veci nešlo o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Určenie výšky nemajetkovej ujmy je vzhľadom na okolnosti prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti, pričom súd prvej inštancie mal preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine, spoločnosti. Preto odvolací súd považuje jeho rozhodnutie v danom smere za správne a vzhľadom na všetky okolnosti určujúce túto výšku považuje za primeranú.

33. Vzhľadom na uvedené odvolaciu súdu neostala iná možnosť ako rozsudok okresného súdu v odvolaní napadnutom výroku (prvý výrok) potvrdiť (§ 387 ods. 1, 2) vrátane závislého výroku o trovách konania (tretí výrok), ktorý v zmysle aplikovanej zásady úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP považuje taktiež za správny. V súvislosti s odvolacími námietkami žalovanej ohľadne trov konania odvolací súd dodáva, že pre pomerné rozdelenie trov konania je rozhodujúci pomer úspechu a neúspechu v uplatnenej istine bez príslušenstva, keďže príslušenstvo (úrok z omeškania) žalobca nevyčíslil vo svojej žalobe (viď uznesenie NS SR sp. zn. 6Obo/243/2007 z 27. 11. 2008). Súd prvej inštancie správne teda pri zisťovaní pomeru úspechu/neúspechu neprihliadal k príslušenstvu pohľadávky, ale pomer úspechu/neúspechu žalobcu zisťoval iba porovnaním uplatnenej a priznanej istiny.

34. Odvolaním nenapadnutý výrok rozsudku prvoinštančného súdu (druhý výrok) zostal nedotknutý (§ 367 ods. 2 CSP).

35. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva: „O nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí“. Odvolací súd pri svojom rozhodovaní v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. V tomto prípade boli v odvolacom konaní plne úspešný žalobca, preto mu vznikol nárok náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v rozsahu 100%.

36. Podľa ustanovenia § 232 ods. 3, 4 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Ak súd uložil povinnosť plniť opakujúce sa a v budúcnosti splatné dávky a splátky, vykonateľnosť týchto dávok a splátok sa spravuje poradím ich splatnosti, ak súd nerozhodne inak; súd môže rozhodnúť, že omeškanie s plnením jednej dávky alebo splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

37. Vzhľadom na to, že žalovaná v odvolaní požiadala o lehotu na plnenie ohľadne náhrady trov odvolacieho konania v rozsahu 30 dní s poukazom jedine na všeobecný argument žalovanej, t.j. „zložitost' procesu realizácie úhrady na strane žalovanej,“ pričom odvolací nezistil žiaden dôvod určenia dlhšej lehoty na plnenie než je paričná lehota, preto určil lehotu na plnenie ohľadne trov odvolacieho konania v zmysle ustanovenia § 232 ods. 3 veta prvá CSP.

38. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).